

ISPRAVAK

Reakcija na prijavu plagijata objavljenog u *Socijalnoj ekologiji*, 8(4):377-394, 1999.

Uredništvo *Socijalne ekologije* zaprimilo je 30. studenoga 2016. anonimnu prijavu kojom se upućuje na sumnju da je izvorni znanstveni rad dr. sc. Vjekoslava Afrića (Odsjek za sociologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu), *Upotreba evolucijskih algoritama pri konstrukciji simulacijskih modela u sociologiji*, objavljen u časopisu *Socijalna ekologija*, vol. 8, no. 4, listopad-prosinac 1999., plagijat. Priložena dokumentacija argumentira da se radi o plagiranju četiri izvorna teksta:

- Chattoe, Edmund. (1998). Just How (Un)realistic are Evolutionary Algorithms as Representations of Social Processes? *Journal of Artificial Societies and Social Simulation*, 1(3). URL: <http://jasss.soc.surrey.ac.uk/1/3/2.html>
- Gilbert, Nigel i Troitzsch, Klaus G. (1999). *Simulation for the Social Scientist*. Philadelphia, PA: Open University Press. URL: www.modares.ac.ir/uploads/Agri.Oth.Lib.16.pdf
- Gilbert, Nigel. (1995). *Simulation: An Emergent Perspective*. URL: <http://cress.soc.surrey.ac.uk/resources/emergent.html>
- Sipper, Moshe. (1997). Evolving Uniform and Non-Uniform Cellular Automata Networks. U: Dietrich Stauffer (ur.), *Annual Reviews of Computational Physics V*. World Scientific Publishing Company, str. 248-249.

Uredništvo *Socijalne ekologije* poduzelo je korake u skladu s „Etičkim kodeksom za urednike“ Odbora za izdavačku etiku (*Committee on Publication Ethics – COPE*)¹ kojim se rukovodi:

1. Obaviješteni su članice i članovi Uredništva časopisa i zamoljeni za mišljenje o utemeljenosti sumnje za plagiranje. Utvrđeno je da su navodi opravdani, odnosno da:

- a) sljedeći dijelovi rada predstavljaju izravan ili donekle modificiran prijevod iz izvornih djela s engleskog na hrvatski jezik, bez isticanja da se radi o citiranju i navođenja izvora u samom članku ili popisu literature na kraju članka:
- od str. 377, posljednja dva retka, do str. 378, 1. odlomak (Gilbert, 1995);
  - str. 382, 7. odlomak, 1.-2. rečenica (Chattoe, 1998);
  - od str. 383, posljednji odlomak, do str. 384, 1. odlomak (Chattoe, 1998);
  - str. 384, 2. odlomak, 3.-8. rečenica (Chattoe, 1998);
  - str. 384, 3. odlomak, 2.-3. rečenica (Chattoe, 1998);
  - str. 384, 4. odlomak (Chattoe, 1998);
  - str. 384, 5. odlomak, 1.-4. rečenica (Chattoe, 1998);
  - str. 385, 4. odlomak, 1. rečenica (Chattoe, 1998);
  - str. 385, 4. odlomak, 3.-5. rečenica (Chattoe, 1998);
  - str. 385, 5. odlomak, 1.-2. rečenica (Chattoe, 1998);
  - str. 386, 1. odlomak (Chattoe, 1998);
  - str. 386, 2. odlomak (Sipper, 1997:248-249);
  - str. 386, 3. odlomak (Sipper, 1997:249);
  - str. 386, 4. odlomak, veći dio 1. rečenice, 2.-4. rečenica (Sipper, 1997:249);
  - str. 386, 5. odlomak (Sipper, 1997:249);
  - str. 387, 1. odlomak (Chattoe, 1998);

---

¹ www.publicationethics.org ; <http://public.mzos.hr/fgs.axd?id=14128>

- str. 387, 2. odlomak (Chattoe, 1998);
  - od str. 387, posljednji odlomak, do str. 388, 1. odlomak (Chattoe, 1998);
  - str. 388, 2. odlomak (Chattoe, 1998);
  - str. 388, 3. odlomak (Chattoe, 1998);
  - od str. 388, 4. odlomak, do str. 389, 1. odlomak (Chattoe, 1998; u sklopu ovog odjeljka u izvorniku citiran je a u radu ili popisu literature nije naveden i: Koza, John R. (1992). *Genetic Programming: On the Programming of Computers by Means of Natural Selection and Genetics*. Cambridge, MA: MIT Press);
  - str. 389, 2. odlomak (Chattoe, 1998; u sklopu ovog odjeljka u izvorniku citirani su a u radu ili popisu literature nisu navedeni i: Koza, John R. (1991). Evolving a Computer Program to Generate Random Numbers Using the Genetic Programming Paradigm. U: Belew, Richard K. i Booker, Lashon B. (ur.), *Proceedings of the Fourth International Conference on Genetic Algorithms*, San Mateo, CA: Morgan Kaufmann ; i Koza, John R. (1992). Evolution and Coevolution of Computer Programs to Control Independently Acting Agents. U: Meyer, Jean-Arcady i Wilson, Stewart W. (ur.). *From Animals to Animats*. Cambridge, MA: MIT Press.);
  - str. 389, 3. odlomak (Chattoe, 1998);
  - od str. 389, posljednji odlomak, do str. 390, 1. odlomak (Chattoe, 1998);
  - str. 390, 2., 3. i 4. odlomak (Chattoe, 1998);
  - str. 391, 1. odlomak (Chattoe, 1998; u sklopu ovog odjeljka u izvorniku citiran je a u radu ili popisu literature nije naveden i: Penrose, E. T. (1952). Biological Analogies in the Theory of the Firm. *American Economic Review*, 42(4):804-819).
- b) sljedeći dijelovi rada predstavljaju izravan ili donekle modificiran prijevod iz izvornih djela s engleskog na hrvatski jezik, bez isticanja da se radi o citiranju i navođenja izvora u samom članku, s time da su izvori navedeni u popisu literature na kraju rada:
- str. 378, posljednji odlomak, 2. rečenica (Gilbert/Troitzsch, 1999:2);
  - str. 379, 3. odlomak (Gilbert/Troitzsch, 1999:1; u sklopu ovog odjeljka u izvorniku citirani su a u radu ili popisu literature nisu navedeni i: Simon, H. A. (1996). *The Sciences of the Artificial*. Cambridge, MA: MIT Press; i Waldrop, M. (1992). *Complexity: The Emerging Science at the Edge of Chaos*. New York, NY: Simon & Schuster.);
  - str. 379, 4. odlomak (Gilbert/Troitzsch, 1999:2);
  - str. 379, 5. odlomak (Gilbert/Troitzsch, 1999:3);
  - str. 379, 6. odlomak, 1. rečenica (Gilbert/Troitzsch, 1999:3);
  - str. 380, 3. odlomak, 2. rečenica (Gilbert/Troitzsch, 1999:4);
  - str. 380, 3. odlomak, 5.-7. rečenica (Gilbert/Troitzsch, 1999:4-5);
  - str. 380, 4. odlomak, 1. rečenica (Gilbert/Troitzsch, 1999:5);
  - str. 380, 4. odlomak, 3. i 4. rečenica (Gilbert/Troitzsch, 1999:5; u sklopu ovog odjeljka u izvorniku citiran je a u radu ili popisu literature nije naveden i: Hayes-Roth, F., Waterman, D. i Lenat, D. (1983). *Building Expert Systems*. Reading, MA: Addison-Wesley.);
  - od str. 380, posljednji odlomak, do str. 381, prvi odlomak (Gilbert/Troitzsch, 1999:5);
  - str. 381, 2. odlomak, 2.-4. rečenica (Gilbert/Troitzsch, 1999:5);
  - str. 381, 3. odlomak (Gilbert/Troitzsch, 1999:5);
  - od str. 381, posljednji odlomak, do str. 382, prvi odlomak (Gilbert/Troitzsch, 1999:5-6; u sklopu ovog odjeljka u izvorniku citiran je a u radu ili popisu literature nije naveden i: Taber, C. S. i Timpone, R. J. (1996). *Computational Modeling. Quantitative Applications in the Social Sciences*. London: Sage.).

2. O ovom slučaju i poduzetim koracima obavješteni su Hrvatsko sociološko društvo i Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu kao izdavači časopisa.

3. Pismeno je kontaktiran autor s dokumentacijom o plagijarizmu te je zatraženo njegovo očitovanje. Dr. sc. Vjekoslav Afrić uputio je 24. siječnja 2017. „Obrazloženje“ kojim se poziva na odredbu članka 17, stavak 1. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima i traži da se tekst povuče:

„Uredništvu Socijalne ekologije

Glavnoj i odgovornoj urednici
Tijani Trako Poljak

U vezi s anonimnom denuncijacijom u kojoj se sugerira „plagiranje“ članka naslovljenog „Upotreba evolucijskih algoritama pri konstrukciji simulacijskog modela u sociologiji“ koji je objavljen u časopisu 1999. godine, 8. godištu, 4. svesku, na str. 377-294, moram reći da je 18 godina malo previše vremena, a da bi mogao rekonstruirati sadržaj i postupke u stvaranju članka, te objasniti eventualne propuste „ako su se dogodili“ - „zašto su se dogodili“. Sve što danas o tome mogu reći je da mi se praksa anonimne denuncijacije kojom je nakon 18 godina zamijenjena praksa anonimne recenzije ne čini prihvatljivim polazištem za ozbiljnu polemiku. Osim toga pozivati se na COPE u vezi s člankom napisanim 1998., a objavljenim 1999. stvarno nema smisla već i zato što je COPE kao kodeks ponašanja razvijen 2003. godine (premda je Povjerenstvo osnovano kao mala grupa entuzijasta 1997. godine), a usvojen kao smjernice za najbolju praksu 2007. godine. I pravno, ali i etički, prosudbe bi trebale biti donošene u kontekstu u kojem pojedini tekstovi nastaju, a ne u nekom koji je mnogo kasnije osmišljen (Ovo se u pravu smatra zloupotrebom prava, a u povijesnom interpretiranju nekorektnošću (ili falsifikatom)).

S obzirom da mi se polemika o mogućim greškama i propustima 18 godina starog članka ne čini suvislom to sukladno nadležnostima, a temeljem odredbe članka 17, stavak 1. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima po kojem autor može povući tekst u svakom trenutku, dakle i nakon što je rad objavljen neovisno o protoku vremena, povlačim rad pod naslovom „Upotreba evolucijskih algoritama pri konstrukciji simulacijskog modela u sociologiji“ koji je objavljen u časopisu „Socijalna ekologija“ 1999. godine, 8. godištu, 4. svesku, na str. 377-294.

Želeći Vam svako dobro
Vjekoslav Afrić

Zagreb, utorak, 24. siječnja 2017.”

4. S obzirom da je utvrđeno kako se radi o „neoznačenoj upotrebi velikih dijelova teksta“¹, Uredništvo je, sukladno uputama „Etičkog kodeksa“ COPE-a, 8. svibnja 2017. donijelo konačnu odluku o povlačenju članka iz časopisa *Socijalna ekologija*, te objavljuje ovu „korekciju u kojoj se daje referenca na izvorni članak/članke koja je bila izostavljena“¹. O ishodu postupka obaviješteni su autor, izdavači časopisa, kao i oštećeni autori izvornih djela i njihovi izdavači. Članak će biti povučen s *Portala znanstvenih časopisa RH „Hrčak“*.

Uredništvo se ograđuje od ovog slučaja kao nekorektnog ponašanja, a nadležnim tijelima Hrvatskog sociološkog društva prepuštamo daljnje postupanje. Uredništvo zastupa nultu toleranciju prema ovom i drugim oblicima akademskog nepoštenja. U budućim *Uputama autorima* dodatno će posebno istaknuti definiciju i postupak prema plagijarizmu u publikacijama.

U ime Uredništva *Socijalne ekologije*,

Tijana Trako Poljak
Glavna i odgovorna urednica